

7.2.2016

תוכנית ממשלתית לפיתוח כלכלי בחברה ערבית-ניתוח שלב 2

הקדמה

ביום 30.12.2015 קיבלה הממשלה החלטה מספר 922 בקשר לשילוב כלכלי של האוכלוסייה הערבית בישראל (להלן: "ההחלטה" או "התוכנית").

ההחלטה אינה מהווה תכנית פעולה מגובשת ומתוקצבת אלא היא למעשה מנחה את משרדי הממשלה לרבות משרד האוצר, משרד הפנים והמשרד לשיווין חברתי לגבש תכנית כזו ולקבוע לוח זמנים לביצוע. לפיכך ההחלטה נוגעת במספר תחומים הרלוונטיים לאוכלוסייה הערבית בישראל לרבות בתחומים החופפים לשלטון המקומי. בנוסף, התוכנית כוללת הגדרת יעדים לביצוע, בתחומים אחרים קביעת לוח"ז להכנת תכניות פעולה, קביעת עקרונות הקצאה של תקציבים ובתחומים אחרים ציון התקציבים המוקצים.

בנוסף לכך, לא כל משרדי הממשלה כלולים במישרין בתכנית, והמשרדים הנכללים אינם מופיעים באותו האופן. כך למשל, נקבעו יעדים ותכניות לכתיבה על-ידי משרד החינוך אך לא מופיעים תקציבים מוגדרים שניתן להצביע עליהם שהמשרד מקצה.

בהתאם לכך מסמך זה מחלק את התכנית לפי:

1. פירוט התקציבים המופנים לאוכלוסייה הערבית:
  - 1.1 סכומים מוחלטים המופנים מהמשרדים השונים לטובת פיתוח האוכלוסייה הערבית.
  - 1.2 שיעורי הקצאה שנקבעו כחלק מבסיס תקציבי המשרדים השונים
2. לוחות זמנים להכנת תכניות.
3. יעדים נקודתיים.
4. מינוי רכזים והקמת צוותים.

פירוט התקציבים המופנים לאוכלוסייה הערבית

בהחלטת הממשלה מופנה שני סוגים של תקציבים לטובת האוכלוסייה הערבית: 1- סכומים מוחלטים במיליוני שקלים. 2- שיעורי הקצאה שנקבעו כחלק מבסיס תקציבי המשרדים השונים. להלן פירוט של שני הסוגים:

1. סכומים מוחלטים המופנים מהמשרדים השונים לטובת פיתוח האוכלוסייה הערבית (מש"ח):

מס' פרויקט	תיאור	מס' פרויקט	תיאור
200	1. 100 מיליון ש"ח ב 2015 וב 2016 (בכל שנה) לשדרוג כבישים החוצים את היישובים		משרד התחבורה
200	2. בניית מרכזי הכוון תעסוקתי: 200 מיליון ש"ח ב 2016 לצורך הקמה החל מ 2017.		תעסוקה
80	3. תכנון מתארי: ביישובים העולים על 5000 תושבים - 80 מש"ח		דיוור
176	4. תכנון מפורט ואיחוד וחלוקה: - 40 אלף יחידות דיוור, 176 מש"ח		
750	5. מוסדות ציבור: 2016 - 200 מש"ח; 2017-2019 - 150 מש"ח; 2020 - 100 מש"ח.		
485	6. הסכמי גג לבינוי שכונות בבנייה רוויה (10 היישובים הגדולים + 5 בעלי זמינות לתכנון 500 יח"ד : 485 מלש"ח ב-4 פעימות 100, 112, 140 ו-133 מלש"ח). (תכנון מפורט ומבני ציבור מתוך תקציב סעיפים 3+4)		
330	7. השקעות ממוקדות ליישובים שאינם בהסכמים האסטרטגיים - סה"כ לא יעלה על 330 מש"ח		
100	8. פיצול ועדות מרחביות וחיזוק ועדות מקומיות ומרחביות 100 מש"ח		
2.7	9. תגבור מעטפת במשב"ש המתמחה באוכלוסייה הערבית והתאמת מרכזים 2.7 מש"ח		
1	10. הכשרת מתכננים ביישובים הערבים ברמת מומחיות גבוהה, קורסים והשתלמויות 1 מש"ח		
1	11. תכנית להכשרה והדרכה לעובדי רשויות מקומיות בהליכי קידום תכניות לאיחוד וחלוקה 1 מש"ח		
5	12. תקצוב תכנית יחידת הרישום במשרד המשפטים ומפ"י לביצוע הסדר ביישובים הערביים 5 מש"ח		
350	13. תכנית רשויות מצטיינות - 350 מש"ח		משרד הפנים
800	14. מענקי פיתוח: 2016 - 200 מש"ח; 2017-2020 - 150 מש"ח.		
200	15. תקציב שוטף: 2016 - 200 מש"ח.		
50	16. הערכות לחירום: 2016 - 20 מש"ח; 2017-2020 - 15 מש"ח בכל שנה.		משרד לשוויון חברתי
10	17. מעקב ובקרה - 10 מש"ח		
		סה"כ	
		כ - 3.740 מיליארד	
		א. חלק מהתקציב בסעיפים 3-4 חוזר על עצמו גם בסעיף 6.	
		ב. 54 מש"ח נוספים מופיעים בסעיפים 4-5 בפרק 3, הקצאת שיעור תקציבי.	

2. שיעורי הקצאה שנקבעו כחלק מבסיס תקציבי המשרדים השונים

במקרה זה אין התחייבות לסכום מסוים אלא קביעה של האחוז מהתקציב שיוקצה לטובת פיתוח האוכלוסייה הערביות. לצד סעיפי התכנית כתבנו את הבסיס התקציבי שנמצא לתקנה זו בהצעת התקציב של המשרד הרלוונטי לשנת 2016. יש לשים לב כי זהו ניתוח ראשוני של הצעת התקציבים המשרדיים ונדרשת בדיקה נוספת. כמו כן, במקרים רבים לא מצאנו תקנה תקציבית ברורה דיה בכדי לכתובה.

סעיפי התכנית	הבסיס התקציבי במשרד הרלוונטי (לפני חישוב שיעור ההקצאה)	
משרד התחבורה:	1. תוספת שירות בתחבורה ציבורית – 40% תקציב או מאה מיליון ₪ בשנה	500 מ"ש"ח (40% = 200 מ"ש"ח) – לפי תכנית "מהיר לעיר" המופיעה בתקציב משרד התחבורה, ע"מ 25)
	2. השקעה בתשתיות כבישים ברשויות מקומיות – 40% (2016 = 45%)	
	3. תקציב הסברה של הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים לא יפחת משיעור אוכלוסיית התוכנית	
משרד הכלכלה-תעשייה ומסחר	4. שיווק ופיתוח אזורי תעשייה: 2016 – 32.5%; 2017 – 37.5%; 2018 – 42.5% + 30 מ"ש"ח במידה והתקציב ינוצל.	183,292 מ"ש"ח לפי תקנה 1001 - השקעה בפיתוח תשתיות, ע"מ 28 בפרטי התקציב לשנת 2016, משרד הכלכלה
	5. 50% מתקציב מסלול תעסוקה לאוכלוסיות ששיעור השתתפותן בתעסוקה נמוך (בדגש על נשים ובדואים)	171,926 מ"ש"ח לפי תקנה 42, עידוד תעסוקת אוכלוסיות ייעודיות, ע"מ 8 בפרטי התקציב לשנת 2016 משרד הכלכלה
	6. תקציבי מעו"ף: 2016-2017 – 17.5%; 2018 – 20%; + 24 מ"ש"ח 2017-2020.	125,915 מ"ש"ח לפי תקנה 400301, פעילות לעסקים קטנים ובינוניים, ע"מ 22, בפרטי התקציב לשנת 2016 משרד הכלכלה
	7. מנהל סחר חוץ: 2016 – 7.5%; 2017 – 10%. + בחינה של ביקושים בפועל	33,014 מ"ש"ח, לפי תקנה 400410, כלי סיוע ליצוא, ע"מ 22, בפרטי התקציב לשנת 2016 משרד הכלכלה
משרד הכלכלה-תעסוקה	8. בינוי מעונות יום – 25%	195,065 מ"ש"ח, לפי תקנה 410114, בינוי והסבת מעונות יום-2014-2016, ע"מ 6, בפרטי התקציב לשנת 2016 משרד הכלכלה
	9. הרחבת היצע משפחתונים – 25% לרבות הסטת תקציב בסוף שנה קלנדרית במידה שלא יוגשו די בקשות.	
	10. פרסום מס הכנסה שלילי – 1/3 מהתקציב	
דיור	11. הקמת מוסדות ציבור – שיעור שווה לשיעור אוכלוסיית התכנית	27 מ"ש"ח, לפי תקנה 0304, פיתוח תשתיות ומוסדות ציבור ביישובי המיעוטים, ע"מ 30, פרטי תקציב לשנת 2016, משרד הבינוי והשיכון
	12. הקרן לשמירה על שטחים פתוחים – 30%	100 מ"ש"ח, לפי תקנה 24, ע"מ 9, פרטי תקציב 2016, רשות מקרקעי ישראל

	13. סבסוד עלויות פיתוח ביישובי התכנית בקרקע מנהל בבנייה רוויה בצפיפות של 9-6 יח"ד לדונם, בגובה של 55% מעלויות הפיתוח ובבנייה רוויה של מעל 9 יח"ד לדונם בשיעור 65% מעלות הפיתוח (עד 100 אלף ש"ח אלא אם כן בעדיפות לאומית).	
	14. הוצאות גמישות של המשרד: 2016 – 30%; 2017 – 35%; 2018-2020 – 41%.	נגב וגליל
	15. הקמה ושדרוג מערכות ביוב: 2016-2019: 50%	רשות המים
	16. בניית מתקני ספורט חדשים ושיפוץ קיימים – 25%	ספורט

לוחות זמנים להכנת תכניות

1. סוף ינואר 2016, יעדים בתחום החינוך.	משרד החינוך
2. סוף אפריל 2016, תכנית לשיפור איכות ההוראה.	
3. סוף אפריל 2016, תכנית לשיפור הישגי התלמידים.	
4. סוף אפריל 2016, תכנית לחינוך הבלתי פורמאלי (שיעור הקצאה לא יפחת משיעורם באוכלוסייה).	
5. סוף אוגוסט 2016, תכנית רב שנתית למערכת ההשכלה הגבוה.	
6. סוף אפריל 2016, תכנית רב שנתית ליישום תכנית החומש.	משרד לשוויון חברתי
7. תכנית להרחבת הפעילות – יישומה החל מ 2016.	ביטחון פנים
8. קביעת פרמטרים ובחינה מערכתית של תקציבי התמיכה – אין לו"ז.	תרבות
9. תכנית רב שנתית לפיתוח נצרת – אין לו"ז.	תירות
10. סוף ינואר 2017, תכנית לקידום תחום רישוי עסקים.	משרד הפנים

יעדים

1. מערכת ההשכלה הגבוה. שתכלול: יעד הגדלת שיעור הסטודנטים ל-2021: תואר ראשון – 17%; תואר שני – 12%; תואר שלישי – 7%.	משרד החינוך
2. יעדים ארוכי טווח לעמידה ביעדי תדירות השירות, רמת הכיסוי ומספר היעדים (אין לו"ז).	משרד התחבורה
3. הנגשת מידע לנוסע בערבית – 1 ליולי 2016.	
4. הכשרה לנהגות בתחבורה הציבורית – מהלך 2016.	
5. מרכזי הכוון תעסוקתי – במהלך 2017, בחינת הקמת שני מרכזים נוספים.	תעסוקה
6. בחינה של הגבלת דירוג כלכלי-חברתי לרשויות הנהנות מהתקנת שיפוץ מגרשים.	ספורט
7. איחוד בתי החולים בנצרת ומתן סיוע לשיפור האיכות.	בריאות
8. צוערים לשלטון המקומי – 25% מהמשתתפים.	משרד הפנים
9. בחינה מענק שוטף ל 2017 – בחינה עד סוף מרץ 2016 ולאור ניצול 200 מש"ח מ 2016.	

מינוי רכזים והקמת צוותים

1. צוות בראשות משרד החינוך – צוות להסרת חסמים לבניית כיתות לימוד (אין לו"ז).
2. בצוות ראשות משרד הבינוי – צוות היגוי להסכמים אסטרטגיים להקמת שכונות בבנייה רוויה.
3. צוות לבחינת סוגיות הנוגעות לבנייה בלתי חוקית - הצגת מסקנות **במהלך ינואר 2016**.
4. צוות מנכ"לים בנושא המאבק בבנייה הבלתי חוקית.
5. צוות בראשות רשות השירות האזרחי-לאומי לבחינת תמריצים לרשויות להגדלת מספר המתנדבים – הצגת מסקנות **עד סוף ינואר 2016**.
6. וועדת היגוי לצורך יישום התכנית בהובלת המשרד לשוויון חברתי שיתכנס **לפחות כל חצי שנה**.
7. מינוי רכז לתכנית מתאם כל מנכ"ל משרד שהחלטה נוגעת לגביו, **עד סוף ינואר 2016**.

בשלבם הבאים, אנו נפרט עבורכם את התקנות התקציביות ונתחיל בהנגשה של המידע הדרוש למען ניצול התקציבים.

בכבוד רב,
מרכז אינג'אז